

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 22-11-2021 r.

Marcin Wiącek

KMP.071.7.2021.AN

**Pan
gen. dyw. Tomasz Praga
Komendant Główny Straży
Granicznej**

al. Niepodległości 100
02-514 Warszawa

Szanowny Panie Komendancie,

trwający na granicy polsko-białoruskiej kryzys polityki migracyjnej, stanowi bez wątpienia wyzwanie dla instytucji państwowych, których misją jest ochrona granic RP oraz dbanie o bezpieczeństwo obywateli i porządek społeczny. Nie możemy jednak zapominać, że najważniejszym zadaniem instytucji demokratycznego państwa prawa jest ochrona życia, zdrowia i godności człowieka bez względu na jego pochodzenie, wyznawane wartości czy religię.

W mojej ocenie ochrona taka powinna zostać w szczególny sposób zapewniona migrantom, którzy przekroczyli naszą granicę. Są to osoby pochodzące z krajów targanych często konfliktami zbrojnymi, w których sytuacja polityczno-społeczna jest niestabilna, wszechobecna jest przemoc i łamanie praw człowieka, a stosowanie tortur codziennością. Życie wielu z tych osób w państwach pochodzenia, jest zagrożone, m.in. ze względów politycznych, etnicznych, religijnych jak i wielu innych. Uciekając przed niebezpieczeństwem oraz w poszukiwaniu lepszej, stabilnej i bezpiecznej przyszłości dla siebie i najbliższych, cudzoziemcy padają dodatkowo ofiarą, niezgodnej ze stanem faktycznym i prawnym, kampanii informacyjnej podejmowanej przez białoruskie władze w obszarze ruchu transgranicznego i sposobów przekraczania zewnętrznych granic Unii Europejskiej¹.

Pragnę zwrócić uwagę Pana Komendanta, że wśród migrantów próbujących przedostać się na terytorium Polski oraz starających się o objęcie ochroną międzynarodową mogą także znajdować się ofiary przemocy wobec kobiet. Jej sprawcy zaś, mogli pozostać w kraju pochodzenia, lecz równie dobrze mogą towarzyszyć swoim ofiarom w trakcie podróży. Strona polska będąc

¹<https://www.money.pl/gospodarka/niemiecki-dziennik-ujawnia-tyle-placa-migranci-biznes-idzie-swietnie6686660572703264a.html> [dostęp: 09.11.2021 r.]; <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/migranci-na-granicy-bialoruskiebiura-podrozy-sciagaja-ich-z-syrii-i-iraku/gt7kxps> [dostęp: 09.11.2021 r.]. W tej sprawie wystąpiłem także do Ministra Spraw Zagranicznych w piśmie z dnia 20.10.2021 r. (KMP. 071.6.2021)

sygnatariuszem *Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, przyjętej przez Radę Europy w Stambule z dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961)², zobowiązała się zaś do respektowania zawartych w niej przepisów.

Zgodnie z art. 61 Konwencji państwa strony zobowiązały się do podjęcia koniecznych środków prawnych lub innych działań mających na celu poszanowanie zasady *non-refoulement*; w szczególności zapewnienia, że ofiary przemocy wobec kobiet potrzebujące ochrony, niezależnie od ich statusu czy miejsca pobytu, w żadnym przypadku nie będą odsyłane z powrotem do jakiegokolwiek kraju, w którym ich życiu zagrażałoby niebezpieczeństwo, lub w którym byłyby torturowane, traktowane w sposób nieludzki lub poniżający, bądź karane.

Funkcjonująca w ramach Rady Europy Grupa Ekspertów ds. przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (*Group of Experts on Action Against Violence Against Women and Domestic Violence, GREVIO*) we wrześniu bieżącego roku, opublikowała pierwszy raport dotyczący postępów jakie poczynił polski rząd w zakresie wdrażania Konwencji Stambulskiej³. Z obserwacji poczynionych przez wspomnianych ekspertów wynika, że Polska w wielu obszarach nie dostosowała krajowych przepisów do wymogów Konwencji lub stosowana praktyka w dalszym ciągu odbiega od standardów przyjętych przez Radę Europy w Stambule.

GREVIO wezwała stronę polską m. in. do przestrzegania obowiązku poszanowania zasady *non-refoulement* wobec ofiar przemocy wobec kobiet, w szczególności na przejściach granicznych z Białorusią (Brześć-Terespol) i Ukrainą (Medyka-Shehyni), jak również zapewnienia, że ofiary przemocy wobec kobiet potrzebujące ochrony, nie będą zwracane do żadnego państwa, w którym ich bezpieczeństwo byłoby zagrożone.

Powyższe zalecenia są przedmiotem mojej szczególnej troski, ze względu na to, że jako Rzecznik Praw Obywatelskich, pełnię także funkcję Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur jak również stoję na straży realizacji zasady równego traktowania. Dlatego też, zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o przypomnienie podległym Panu funkcjonariuszom Straży Granicznej o respektowaniu w praktyce zasady *non-refoulement*, ze szczególnym uwzględnieniem ofiar przemocy wobec kobiet.

Będę wdzięczny za odniesienie się przez Pana Komendanta do przedstawionej kwestii oraz przekazanie informacji o podjętych w tej sprawie działaniach.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

² Tzw. Konwencja Stambulska.

³ GREVIO Baseline Evaluation Report Poland <https://rm.coe.int/grevio-baseline-report-on-poland/1680a3d20b>.